

Siilinpesä

Siili on mukava naapuri ja hauskaa seurattavaa kaikenikäisille. Siilejä voi houkuttaa puutarhaan muun muassa jättämällä sinne hoitamattoman nurkkauksen sekä erilaisia risu- ja lehtikasoja. Siilien pahimpia uhkia on sopivien talvehtimispaikkojen löytäminen, joten rakentamalla sellaisen, voit auttaa siilejä säilymään ympäristössä. Kesysiilit ovat nykyään suosittuja lemmikkejä, joten siilivierailijakin voi olla mahdollinen aktiviteetti.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12

— Milloin mahdollista? — Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- Työkalujen käyttötaito

Toiminnan kesto:

2-4 h

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Käsittelemätöntä lautta
- Kattoon pahvia tai muovia
- Saha, vasara, nautoja
- Kuivia heiniä tai lehtiä
- Savivelliä (veteen sekoitettua savea)

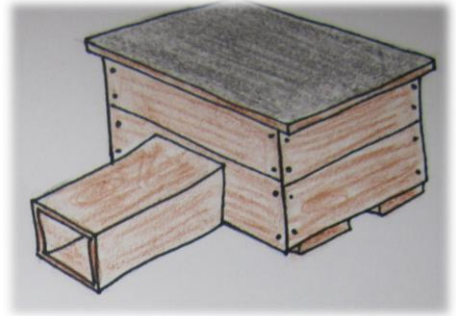
Työohje:

1. Rakenna kulkutunneli, joka on 10 cm korkea, 10 cm leveä ja 40 cm pitkä. Iso siili mahtuu sisään, mutta esim. koirat jäävät ulkopuolelle.
2. Saha 2 kpl alusrimoja, jotka ovat 40 cm pitkiä.
3. Rakenna laatikko, jonka mitat ovat 40 x 40 x 40 cm.
4. Rakenna irrotettava kansi, jonka mitat ovat 43 x 43 cm.
5. Suojaa katto ja tunneli kattopahvilla tai muovilla.
6. Liitä laatikkoon kulkutunneli ja sivele kaikki osat savivellillä, koska rakenteissa on oltava maanhaju.
7. Pane pesä suojaisaan ja kuivaan paikkaan ja laita sen pohjalle kuivia heiniä ja lehtiä, joista siilit itse rakentavat mieleisensä pesän. Huolehdi, että pesässä on riittävä ilmanvaihto.

Muuta:

- Lisätietoa siilistä: http://www.siilikiikarissa.fi/attachments/File/siiliesite_06102009.pdf
- Suomen siiliyhdistyksen kotisivut: <http://www.suomensiiliyhdistys.fi/>

Lähde: Bengtson, P. & Lewander, M. 2007. Luonto pihallesi.

Hyötykasvien kuivaus

Jos satoa puutarhasta ja metsästä tulee syksyllä paljon, mutta viileä- ja pakastintilat ovat rajalliset, on kuivaus säilöntämenetelmänä hyvä. Huolella kuivatut tuotteet säilyvät kauan ja vievät vähän säilytystilaa, mutta silti säilyttävät usein makunsa ja vitamiinipitoisuutensa hyvin. Kuivattaviksi sopii lukematon määrä erilaisia villivihanneksia sekä puutarhan- ja metsän antia.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12

— Milloin mahdollista? — Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- Kohtuullinen sorminäppäryys

Toiminnan kesto:

½-1 h + kuivatusaika

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Kuivattavia tuotteita, esim. omenia, marjoja, sienä
- Veitsi
- Uuniritilä
- Leivinpaperia
- (Kasvikuivuri)

Työohje (omena):

1. Pese omenat huolellisesti.
2. Poista omenista siemenkoti huolellisesti omenaporalla.
3. Leikkaa omenat terävällä veitsellä noin 5mm ohuiksi viipaleiksi
4. Levitä omenaviipaleet kuivumaan. Paras keino kuivatukseen on kuivuvat myös huoneenlämmössä leivinpaperille levitettyinä noin 3-4 päivää. Omenia voi kuivattaa myös uunissa alhaisella lämmöllä (max 50 astetta) ritilän päällä siten, että uuniluukku on hieman avoinna.

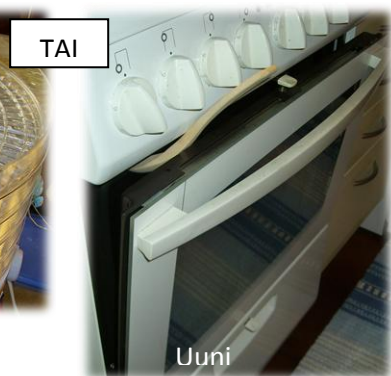
Ohjaajalle:

- Kuivatukseen sopii monipuolisesti lähes kaikki luonnosta kerättävät syötävät tuotteet: sienet, marjat, hedelmät, villivihannekset, vihannekset ja juurekset.

Muuta:

- Luonnon tuotteiden kuivaaminen ja käyttö: <http://www.arctic-flavours.fi/binary/file/-/id/19/fid/396/>

Lähde: <http://kotiliesi.fi/ruoka/arkiruoka/kuivaa-sato-talteen>,
http://yle.fi/uutiset/kuivattu_syysato_saastaa_pakkastilaa/6301129

Elokuu

Mustikan poiminta & mustikkapiirakka

Ensimmäiset mustikat kypsyvät heinäkuun lopussa ja satokausi jatkuu noin syyskuun alkuun. Mustikka on monipuolinen ja terveellinen marja. Mustikan poiminnan yhteyteen voi yhdistää vaikka luontoretken. Jos osallistujien toimintakyky on rajallinen, onnistuu mustikoista nauttiminen myös esimerkiksi marjapiirakan muodossa. Myös pensasmustikoiden kerääminen on yksi mahdollisuus.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12

— Milloin mahdollista? — Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- kohtalainen sorminäppäryys, fyysinen liikuntakyky

Toiminnan kesto:

½ h ->

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Astioita mustikan poimimista varten
- Mustikkapiirakka (10:lle)
 - 4 munaa
 - 3dl sokeria
 - 7 dl venh jauhoja
 - 3tl leivinjauhetta
 - 1 rkl vanilliinisokeria
 - 200g sulatettua margariinia
 - 2 dl maitoa
 - 4-5dl mustikoita

Työohje:

1. Järjestäkää mustikka retki. Mustikoita voi myös vaihtoehtoisesti ostaa torilta tai käydä poimimassa pensasmustikoita.
2. Valmistakaa mustikkapiirakka: Munat ja sokeri vatkataan vaahdoksi. Joukkoon lisätään kevyesti nostellen vuorotellen jauhoja, rasvasulaa ja maitoa. Taikinaan sekoitetaan puolet mustikoista ja kaadetaan leivinpaperille uunipellille. Pinnalle ripotellaan loput mustikat ja piirakkaa paistetaan 200 asteessa uunin alatasolla noin 30-35min.

Ohjaajalle:

- Mustikkaa löytyy koko maasta. Se viihtyy erityisesti puolivarjoisilla lehtomaisilla, tuoreilla ja kuivahkoilla kankailla.
- Pensasmustikoita löytyy yhä useammalta marjatilalta, joten niiden poiminta on toimintarajoitteisille henkilöille helpompaa.

Lähde: <http://www.arktisetaromit.fi/fi/arktiset+aromit/marjat/luonnonmarjat/mustikka/>,

<http://www.yhteishyva.fi/ruoka-ja-reseptit/reseptit/helppo-mustikkapiirakka/01688>

Elokuu

Puutarhajätekompostorin perustaminen

Puutarhajätettä kompostoitaessa eloperäinen jäte muuttuu uudelleen käytettävään muotoon. Muutaman vuoden kuluessa puutarhajätteestä syntyy ravinteikasta ja kuohkeaa multaa, joka voidaan käyttää uudelleen. Puutarhajätekompostin perustaminen on halpaa, useimmiten luvallista ja ennen kaikkea hyödyllistä, kun oman puutarhanjätteet voidaan hyödyntää uudelleen oman puutarhan hyvinvointiin.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
			—								
							—				

— Milloin mahdollista? — Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- Fyysinen liikuntakyky

Toiminnan kesto:

1 h ->

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Puukehikko
- Huokoista ainesta (esim. lehtiaidan leikkuujäte) pohjalle, jotta ilmavuus säilyy
- (Multaa)
- Puutarhajätettä
- Talikko, harava

Työohje:

1. Etsi kompostille sopiva paikka: maan tulisi olla tasainen eikä viettää mihinkään suuntaa. Lisäksi se kannattaa sijoittaa lähelle jätteiden syntypaikkaa.
2. Rakenna/hanki yksinkertainen puukehikko. Pohjamateriaalilla ei ole väliä ja puutarhajätekompostin voi perustaa myös suoraan maalle.
3. Laita pohjalle kerros huokoista ainesta (10cm).
4. Kasaa kompostia kuin täytekkua: vuorotellen puutarhajätettä ja vuorotellen esim. vanhaa kompostia tai multaa, jotka auttavat kompostia toimimaan hyvin.
5. Huolehdi kompostin olosuhteista: kuohkeus, kosteus, ravinteikkuus.
6. Komposti on käyttövalmista noin 1-3 vuoden kuluttua.

Ohjaajalle:

- Kompostointiin liittyvät lupa-asiat kannattaa selvittää paikallisilta viranomaisilta.
- Kompostin voi myös ostaa valmiina.

Muuta:

- Kompostointiopas: <http://www.biolan.fi/suomi/kompostorit/kompostointi-opas>

Lähde: Lähde: www.marttaliitto.fi/neuvot_arkeen, www.ymparistoyritykset.fi/kompostoi, <http://www.biolan.fi/suomi/kompostorit/kompostointi-opas>